

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

TILANNETAULUT AVUKSI KOMMUNIKOINTIIN AFAATTISEN POTILAAN JA HOITAJAN VÄLILLE

TEKIJÄT: Katja Romppainen
Sanna-Maria Ruokangas

Tilannetaulut:

Ohje

1. Päiväjärjestys
2. Kellotaulu
3. Kalenteri ja aakkoset
4. Potilaan tarpeet
5. Henkilöt
6. Osaston ulkopuolella käynti
7. Hygienia
8. Olotilat
9. Kiputilat
10. Kipukiila
11. Lepää-kortti
12. CPAP-happimaskin käyttö
13. Rasituskoe
14. Sydänleikkaus
15. Verisuonten varjoainokuvaus
16. Pallolaajennus

Kuvien lähteet

Ohje

Afasia

Afasialla tarkoitetaan kielellisen viestinnän häiriötä, joka on syntynyt kielelennoppimisiän jälkeen. Afaattinen henkilö on aivovaurion myötä menettänyt osittain tai lähes täysin kyvyn käyttää tai ymmärtää puhuttua, kirjoitettua tai viitottua kieltä. Häiriötä voi olla myös lukemisessa, kirjoittamisessa ja laskeemisessa. Usein afaattinen henkilö kykenee kuitenkin jollain tavalla ilmaistamaan itseään ja osallistumaan arkikeskusteluun.

Kuvakommunikaation käyttö

Kommunikaation on hyvä olla erilaisista kommunikointikeinoista koostuvaa ja monien aistikanavien kautta välittyvää. Kommunikoimassa kannattaa käyttää hyödyksi katse, ääni, eleet ja ympäristö. Myös piirtämistä ja kirjoittamista voi kokeilla kommunikaation tukena.

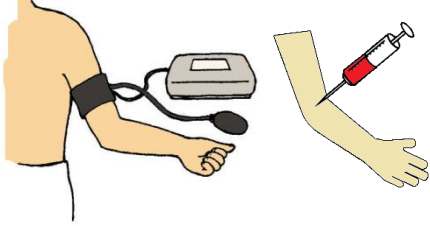
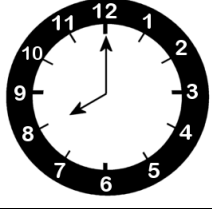

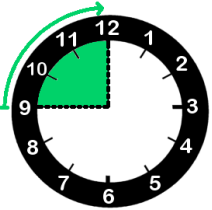

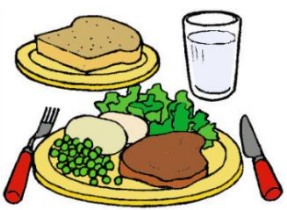

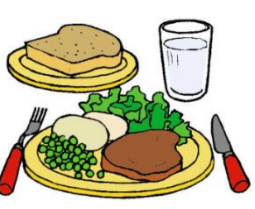

Hyvä keskustelukumppani käyttää kuvia aktiivisesti ja osoittaa oman viestinsä niiden avulla. Hän kommunikoi siis afaattikon kanssa samalla tavalla. Afaattiset henkilöt tarvitsevat useimmiten keskustelukumppanin tukea ja rohkaisua. Keskustelukumppanilla on tärkeä rooli suunnata huomio käsiteltävään asiaan ja tarvittaessa rajoittaa ulkoa päin tulevia ärsykeitä.

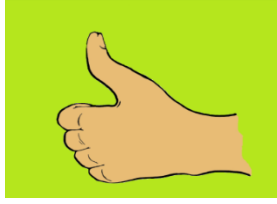

Kuvien avulla kommunikoivat henkilöt käyttävät huomattavasti vähemmän kielellisiä ilmauksia kuin tavallisesti puhuvat henkilöt. Kuitenkin kuvakommunikaation kuluva aika on usein pidempi kuin puhuttaessa. Ammattitaitoinen hoitaja kohtaa potilaan kiireettömästi, rauhallisesti ja ystävällisesti.

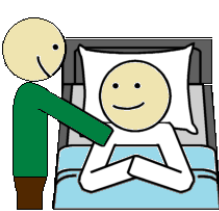
Kun keskusteleet kuvien avulla

- Varmista keskustelukumppanin huomio ennen keskustelun aloittamista.
- Suuntaa afaattikon huomio käsiteltävään asiaan ja tarjoa keinoja vastauksen antamiseen.
- Rohkaise afaattista henkilöä käyttämään kuvia.
- Rajoita tarvittaessa ulkoapäin tulevia ärsykeitä ja liiallisia vastausvaihtoehtoja.
- Käytä hyödyksi katsetta, ääntä, eleitä ja ympäristöä.
- Kokeile kommunikaation tukena myös piirtämistä ja kirjoittamista.
- Osoita oma viestisi aktiivisesti kuvien avulla eli kommunikoi afaattikon kanssa samalla tavalla.
- Esittele uudet merkit asiayhteyksissään, jotta afaattinen henkilö näkee niiden käyttöä oikeissa tilanteissa.
- Käytä samaa kommunikointikeinoa toistuvasti
- Älä vastaa afaattikon puolesta vaan odota rauhassa hänen viestiään.
- Älä tyydy kyllä- ja ei-vastauksiin.
- Varaa kommunikaation riittävästi aikaa.
- Muista, että olet afaattikon kanssa tasavertainen aikuinen ihminen.
- Muista, että pienetkin onnistuneet kommunikaation tilanteet vähentävät turhautumista.

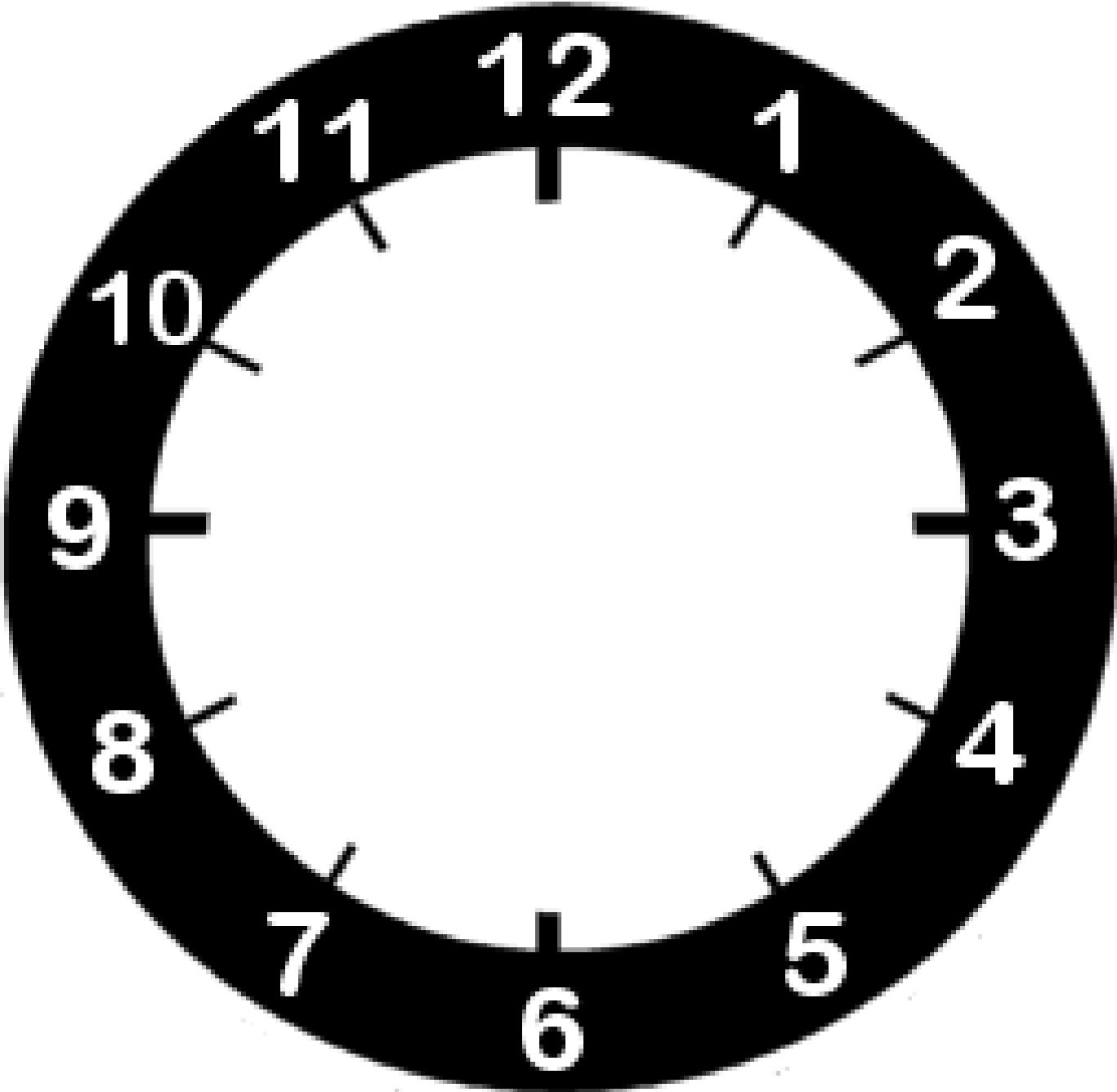
1. Päiväjärjestys

<p>Kello 7:30</p> 	<p>Verenpaineen mittaus ja verikokeet</p>
<p>Kello 8:00</p> 	<p>Aamupala</p>
<p>Kello 9:00 – 12:00</p> 	<p>Lääkärin kierto</p>
<p>Kello 12:00</p> 	<p>Lounas</p>
<p>Kello 16:30</p> 	<p>Päivällinen</p>
<p>Kello 20:00</p> 	<p>Illtapala</p>

<p>Kyllä</p>
<p>En tiedä</p>
<p>Ei</p>

<p>Vierailuaika 10:00 – 19:00</p> 	
---	---

2. Kellotaulu

2. Kellotaulu

3. Kalenteri

MA	TI	KE	TO	PE	LA	SU
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

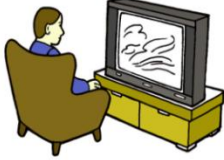

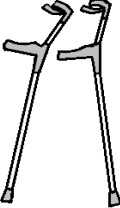
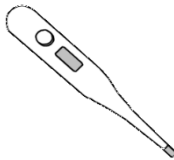

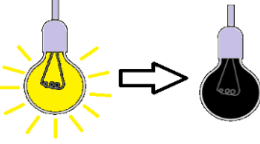
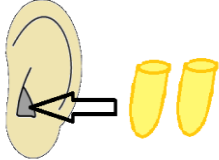
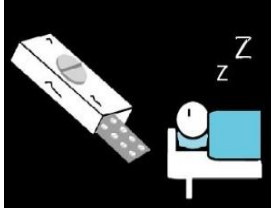
3. Aakkoset

A	B	C	D	E	F	G
H	I	J	K	L	M	N
O	P	Q	R	S	T	U
V	X	Y	Z	Å	Ä	Ö

1	2	3
4	5	6
7	8	9

0	10	100
---	----	-----

4. Potilaan tarpeet

<p>Haluan käyttää tietokoneita.</p> 	<p>Haluan katsoa TV:tä.</p> 	<p>Saisinko kaukosäätimen?</p> 	<p>Haluan käyttää puhelinta.</p>
<p>Haluan kuunnella musiikkia.</p> 	<p>Saisinko sanomalehden?</p> 	<p>Käyn kanttienissä.</p> 	<p>Haluan juotavaa.</p>
<p>Tarvitsen pyörätuolia.</p> 	<p>Tarvitsen rollaattoria.</p> 	<p>Tarvitsen kyynärsauvat.</p> 	<p>Saisinko kuumemittarin?</p>
<p>Tarvitsen apua WC:ssä.</p> 	<p>Sammuta valot.</p> 	<p>Saisinko korvatulpat?</p> 	<p>Saisinko unilääkkeen?</p>

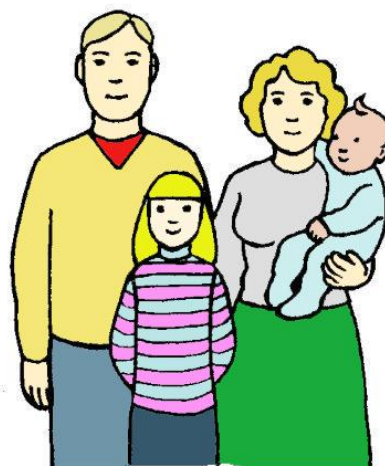
<p>Kyllä</p>
<p>En tiedä</p>
<p>Ei</p>

5. Henkilöt

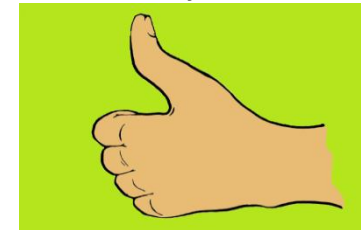
Lääkäri

Omaiset

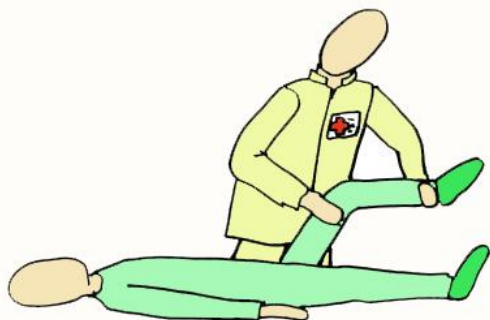
Kyllä

En tiedä

Fysioterapeutti

Hoitaja

Pappi

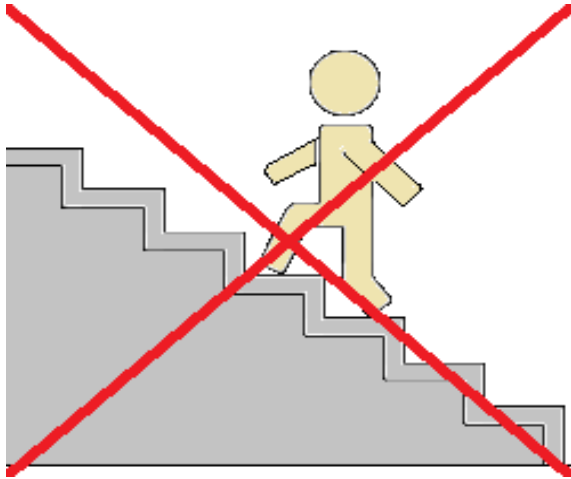

Ei

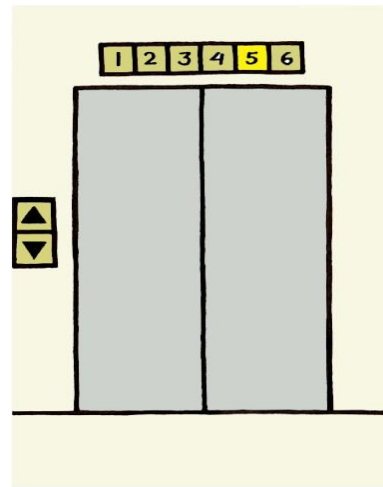

6. Osaston ulkopuolella käynti

Älä kulje portaissa!

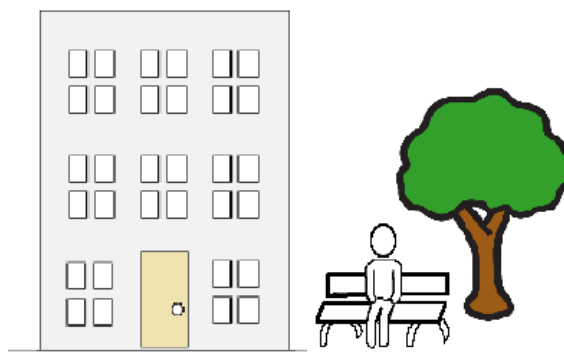
Käytä hissiä!

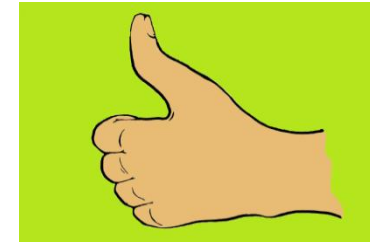
Käydä kanttiinissa

Istua ulkona

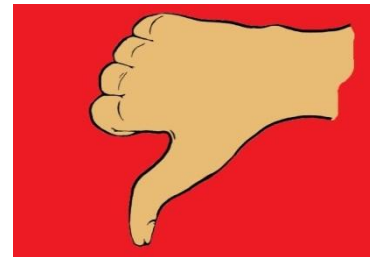
Kyllä

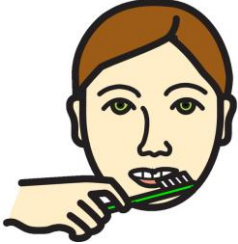

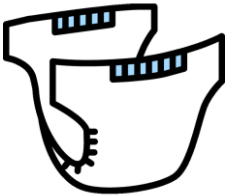
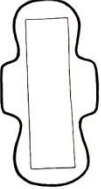
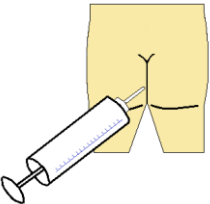

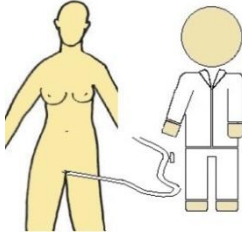
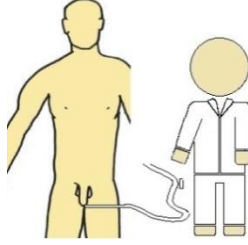

En tiedä

Ei

7. Hygienia

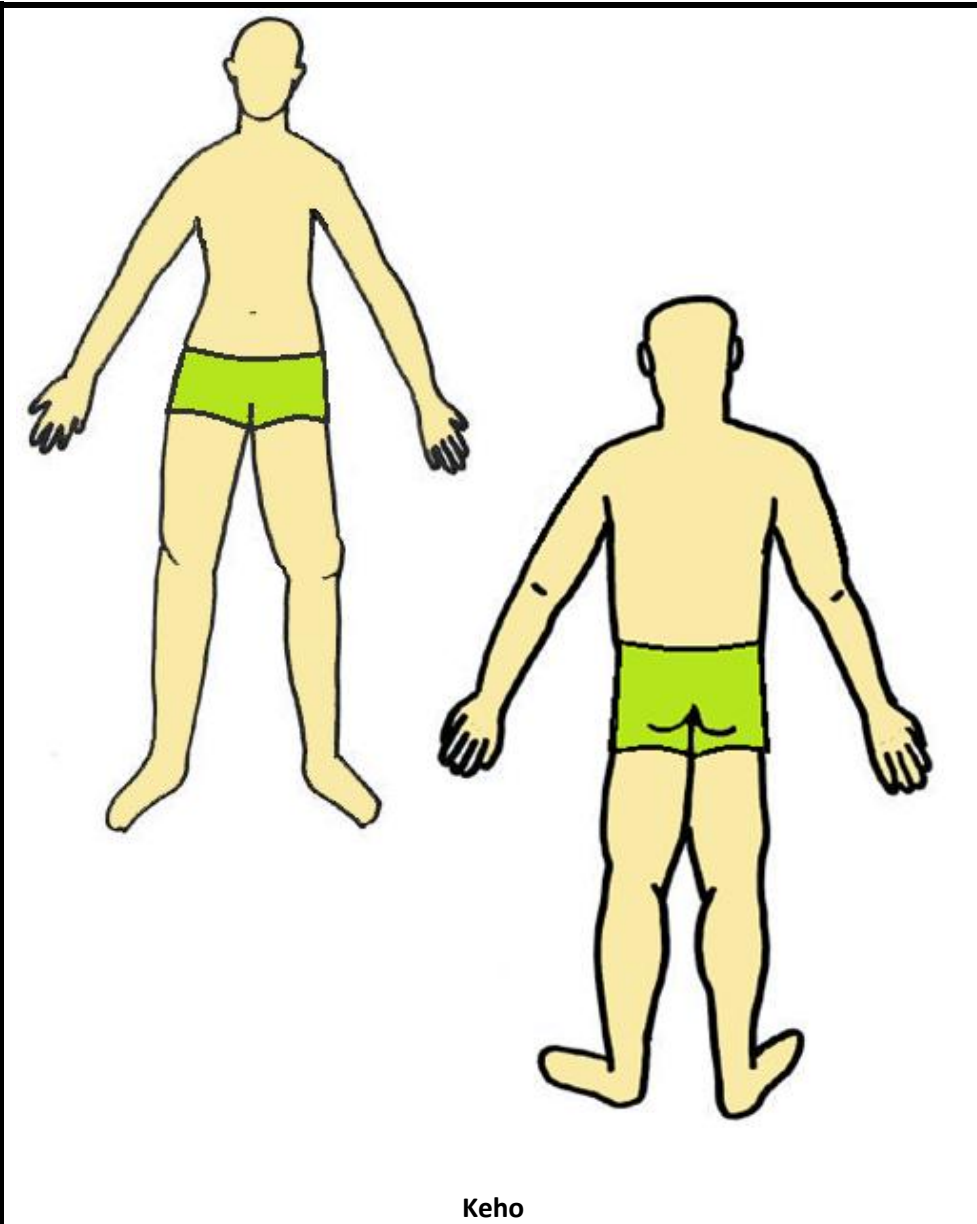

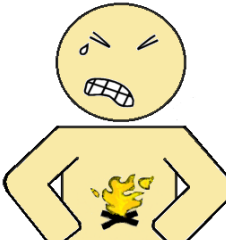
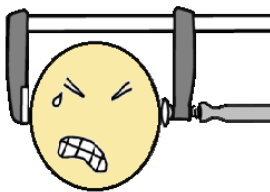

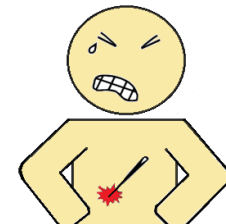
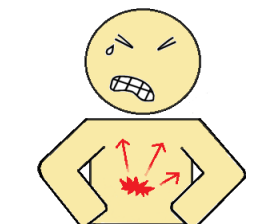
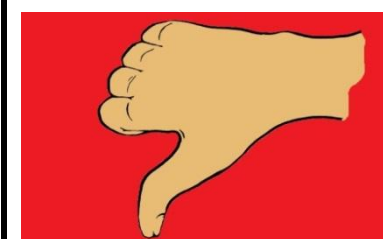
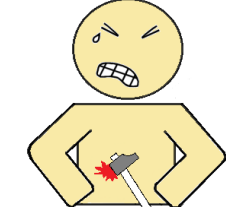

<p>Harjata hampaat</p> 	<p>Pestä kädet</p> 	<p>Desinfioida kädet</p> 	<p>Kyllä</p>
<p>Käydä suihkussa</p> 	<p>Pissata</p> 	<p>Kakata</p> 	<p>En tiedä</p>
<p>Vaippa</p> 	<p>Terveyside</p> 	<p>Peräruiske</p> 	<p>Ei</p>
<p>Katetrointi</p> 	<p>Katetrointi</p> 		

8. Olotilat

Hyvin iloinen 	Iloinen 	Liikuttunut
Itkeä 	Onneton 	Vihainen
Kylmä 	Kuuma 	Surullinen
Peloissaan 	Huimaa 	Oksentaa

Kyllä
En tiedä
Ei

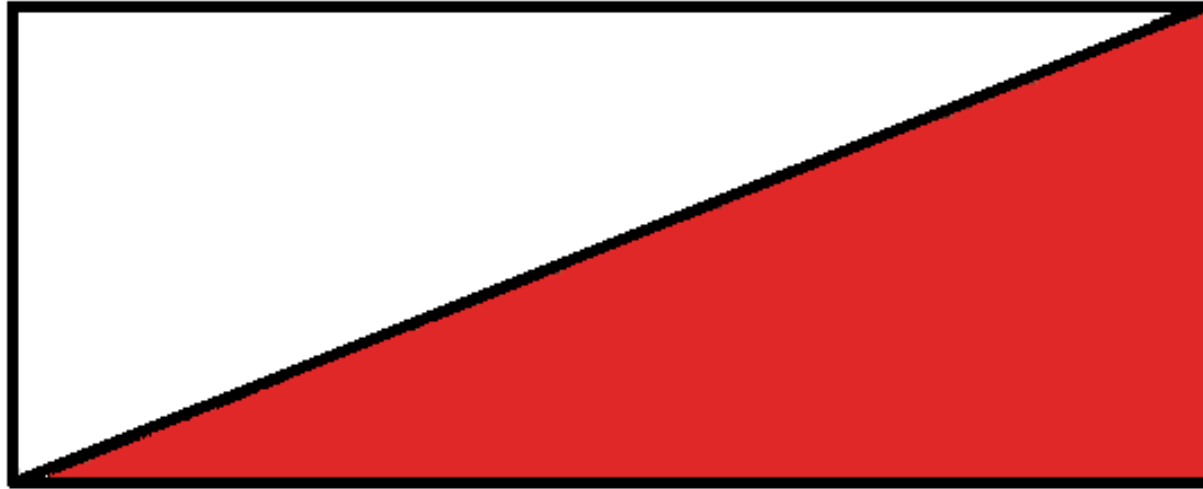

9. Kiputilat

 <p>Keho</p>	<p>Kipu</p> 	<p>Jatkuva kipu</p> 	<p>Kyllä</p>
	<p>Polttava kipu</p> 	<p>Puristava kipu</p> 	<p>En tiedä</p>
	<p>Pistävä kipu</p> 	<p>Säteilevä kipu</p> 	<p>Ei</p>
	<p>Jyskyttävä kipu</p> 	<p>Huimaa</p> 	

10. Kipukiila

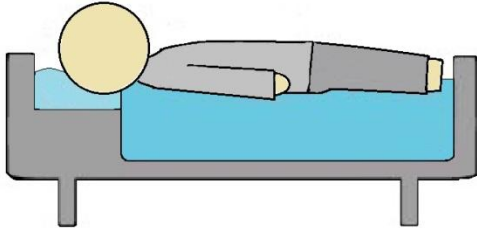
Ei kipua

Kova kipu

11. Lepää-kortti

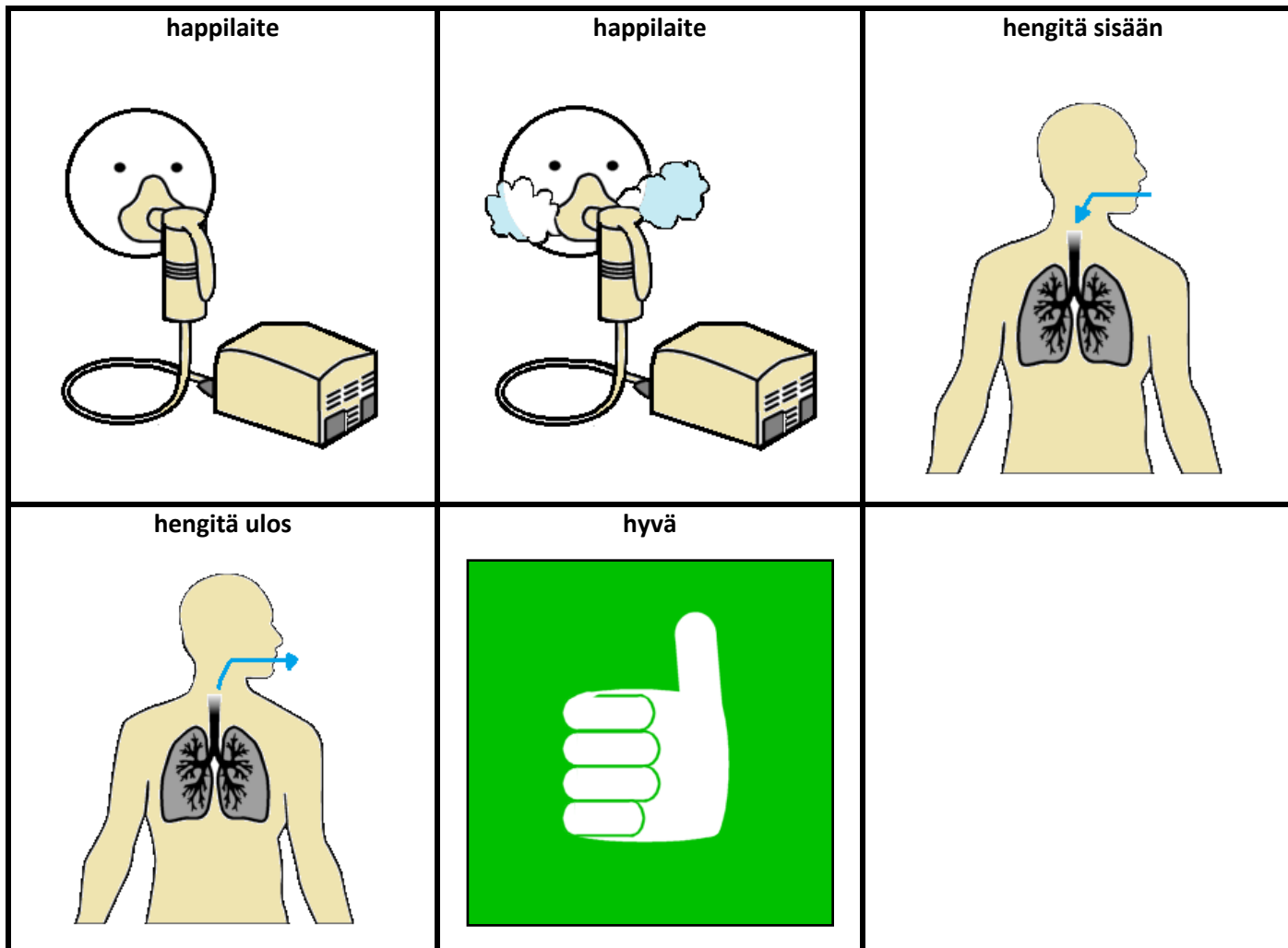
Lepää.

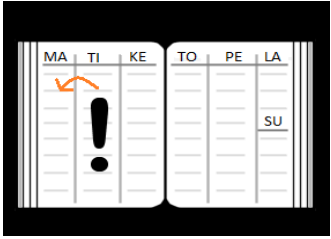

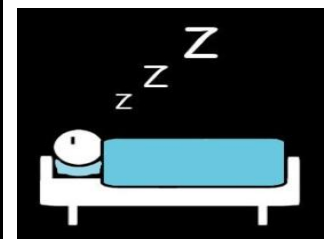

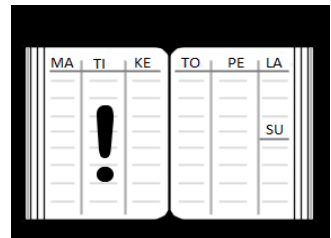
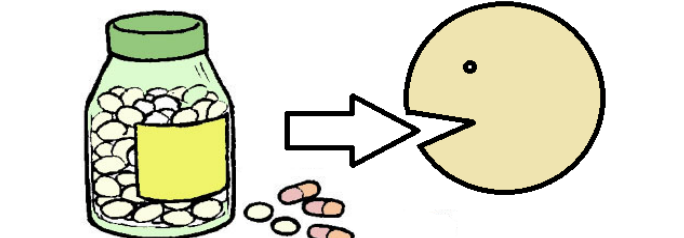

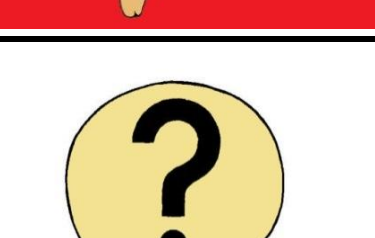
Älä nouse sängystä.

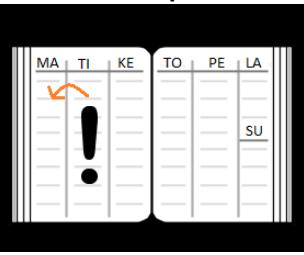
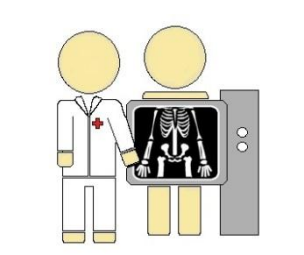
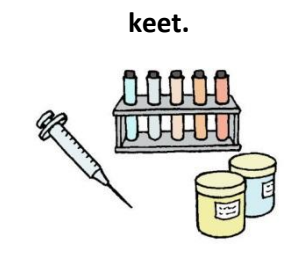

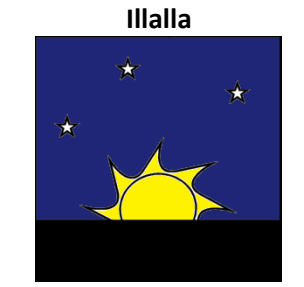

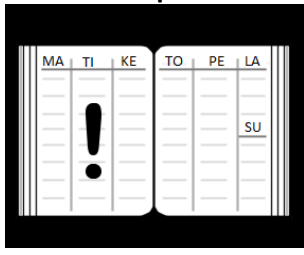
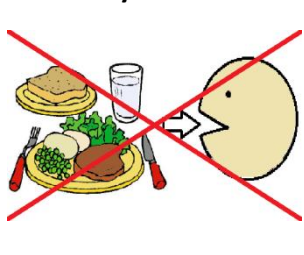
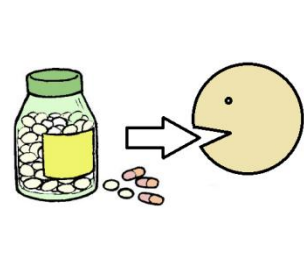
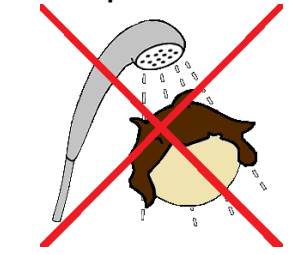

12. CPAP-happimaskin käyttö

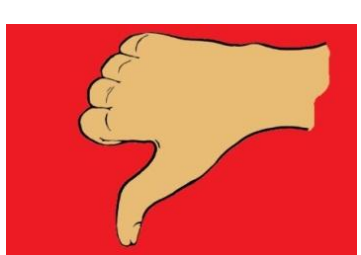

13. Rasituskoe

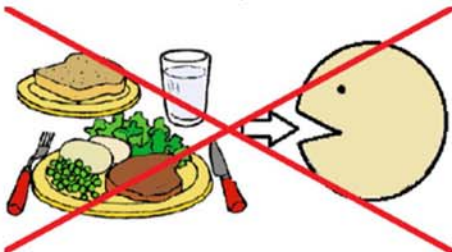
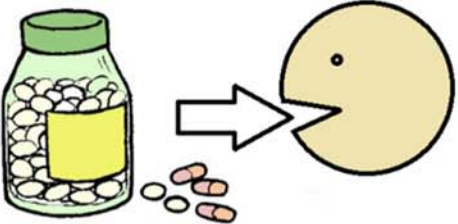

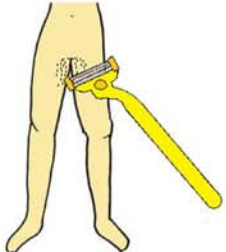

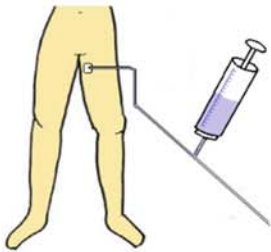
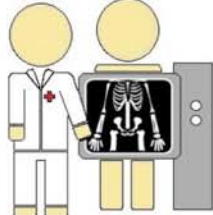
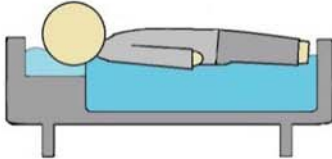
<p>Edellisenä päivänä</p> 	<p>Vältä rasitusta.</p> 	<p>Nuku hyvin yöllä.</p> 	<p>Kyllä</p>
<p>Tutkimuspäivänä</p> 	<p>Ota lääkkeit.</p> 	<p>En tiedä</p> 	
<p>4 tuntia ennen</p> 	<p>ei kahvia, ei colaa</p> 	<p>ei tupakkaa</p> 	<p>Ei</p>
<p>Tutkimus kestää tunnin.</p> 	<p>Pyöräile kuntopyörällä.</p> 	<p>Sinulle tehdään mittauksia.</p> 	<p>?</p>

14. Sydänleikkaus

<p>Edellisenä päivänä</p> 	<p>Otetaan keuhkokuva.</p> 	<p>Otetaan laboratoriokokeet.</p> 	<p>Keskustelet lääkärin kanssa.</p>
	<p>Voit käydä suihkussa.</p> 	<p>Illalla</p> 	<p>saat unilääkkeen.</p>
<p>Leikkauspäivänä</p> 	<p>Älä syö mitään!</p> 	<p>Ota tarvittavat lääkkeet.</p> 	<p>Älä pese hiuksia.</p>
<p>Hoitaja poistaa ihokarvat leikkausalueelta.</p> 	<p>Tehdään leikkaus.</p> 	<p>Olet seurannassa</p> 	<p>yhden päivän.</p>

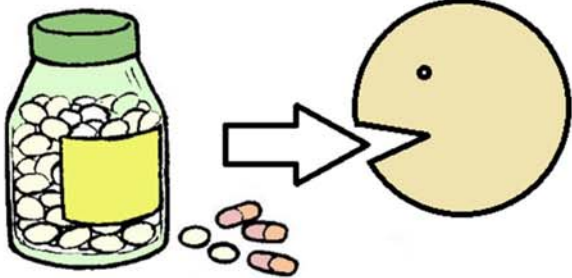

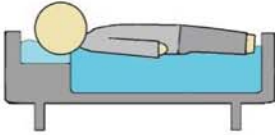

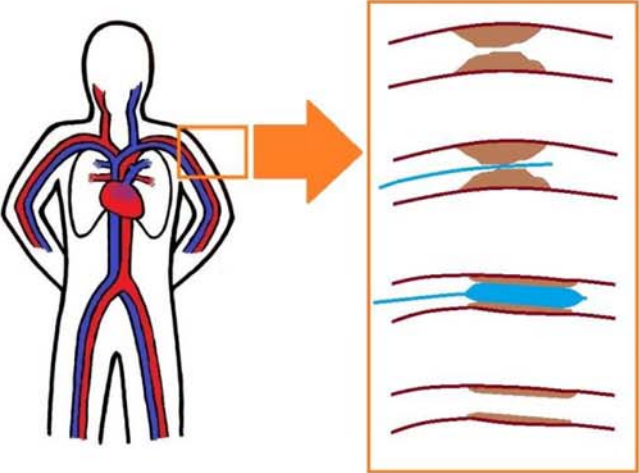
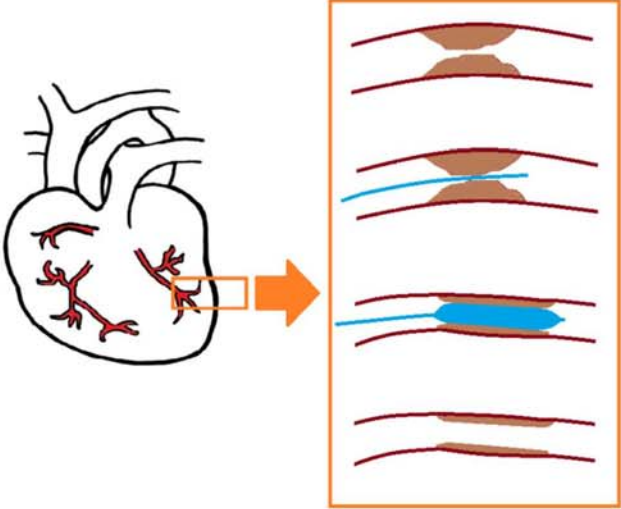

<p>Kyllä</p>
<p>En tiedä</p>
<p>Ei</p>

15. Verisuonten varjoainekuvaus

<p>4 tuntia ennen tutkimusta</p> 	<p>ei saa syödä.</p> 	<p>Ota lääkkeet.</p> 	
<p>Hoitaja</p> 	<p>poistaa karvat nivusesta</p> 	<p>laittaa käteen tipan.</p> 	<p>Käy pissalla.</p>
<p>Varjoaine ruiskutetaan suoneen kädestä</p> 	<p>tai nivusesta.</p> 	<p>Otetaan röntgenkuvia.</p> 	<p>Lepää tutkimuksen jälkeen.</p>

<p>Kyllä</p>
<p>En tiedä</p>
<p>Ei</p>

16. Pallolaajennus

<p>Ota lääkkeet.</p> 	<p>Käteeseen laitetaan tippa.</p> 	<p>Lepää.</p> 	<p>Kyllä</p>
<p>Pallolaajennus verisuonessa</p> 	<p>Pallolaajennus sepelvaltimossa</p> 	<p>En tiedä</p> 	<p>Ei</p>
			

Kuvien lähteet

Papunetin kuvapankki, www.papunet.net

- Piirroskuvat: Elina Vanninen, Annakaisa Ojanen, Emma Kulo ja Daavid Varner
- Sclera-piktogrammit: www.sclera.be
- Mulberry-kuvat: Paxtoncrafts Charitable Trust, <http://straight-street.org>

Osa kuvista ovat Katja Romppainen ja Sanna-Maria Ruokangas muokanneet